

William Blom

1891-12-14 -- 1994-10-01

Karin Blom f Berggren

1901-11-15 -- 1999-05-31

William Blom

På mina barns önskemål skall jag här skriva ned några anteckningar över mitt liv och leverne. Jag föddes den 14 december 1891 som den förste i raden av sju syskon. Min far, Anders August Blom, härstammade från en gammal fiskare- och borgarsläkt i Östhammar, och min mor, Olivia Persson, från Mats och Elna Persson, bönder i Jämshög, Blekinge.

Far och mor gifte sig i oktober 1889 och etablerade sig som handlande i Norrskedika året efter. Där blev de kvar till 1909, varför vi alla sju syskon är födda där.

Både far och mor var religiösa, och särskilt vår uppoffrande och underbara mamma var varmt religiös, och bägge tröttnade aldrig på att i sin uppfostran försöka göra goda medborgare av sina barn. I uppfostran var plikttrohet, ordhållighet och ärlighet dygder, levnadsprinciper för vilka jag känner stor tacksamhet till mina föräldrar. Bägge var de medlemmar av Svenska Missionsförbundet och Snesslinge missionsförening, och vi fick ofta följa med på deras möten i Snesslinge. Ofta tog de också emot resande predikanter och evangelister i sitt hem.

Då jag skulle börja skolan, fanns inte någon sådan i Norrskedika, varför jag fick börja i Östhammar, där jag bodde hos farfar och farmor. Farfar ägde och bebodde då en fastighet i kvarteret Guldskäret vid Drottninggatan. Tomten gränsade ca 25 meter mot Drottninggatan och ca 100 meter mot Svarvargatan. Bostaden var ett trähus i två våningar, vardera bestående av tre rum och kök. Svarvarverkstaden låg i hörnet av Drottninggatan - Svarvargatan.

Året därpå byggdes en ny skola i Norrskedika, men jag blev ändå kvar i Östhammar genom hela små- och folkskolan. Dessa tog på den tiden en tid av sex år, för mig således till 1904. Jag konfirmerades sedan i Östhammars kyrka 1905. Far var med som ombud på en av Missionsförbundets konferenser hos godsägare Hedin på Torps egendom i Närke. Jag kommer ihåg, då han kom hem och talade om Torp och den stora ladugården där med 80-talet kor mm. Själv hade han inte tidigare haft någon kontakt med jordbruk, men jag tror, att vad han såg på den resan väckte ett slumrande intresse för jord och jordbruk.

Far köpte nu granngården Östervägen och drev jordbruk samtidigt med affären. Jag kom därför, så fort jag slutat skolan, att delta i jordbruksarbetet. Detta hände alltså året 1905, och jag fortsatte med detta arbete de närmaste åren. Jag hade nu fått min första dubbelbössa och jakten blev nu ett stort intresse de närmaste åren vid sidan av jordbruket, ett intresse som jag senare inte haft så särskilt stora möjligheter att utöva.

Jag var nu redan på det klara med att jag skulle bli lantbrukare, så därmed var det inga bekymmer. Beträffande nöjen på landet på den tiden så fick man försöka ordna den saken själv. Allmoges ungdomens nöjen bestod i logdanser och medföljande slagsmål, särskilt de sk stordanserna, då ungdo-

mar från grannbyarna kom och konkurrensen om flickorna blev större. Då utvecklades slagsmålen till verkliga bataljer. Man hade ju exerceerat vid Göta Livgarde i Stockholm, och då hade man skaffat sig en svängrem besatt med uniformsknappar, vilken kom till användning, då det gick som hetast till. Bröllopet var också stora händelser i bygdens liv. Någon avsaknad av senare tiders nöjen kände vi inte, varken gammal eller ung. Vi hade andra nöjen, vi var ju många syskon och hade aldrig tråkigt. Vi hade moster Hanna i Sundbyberg, ogift affärskvinna. Hon hade byggt basaren med flera affärs-lägenheter. Dessa hyrde hon ut men drev själv bagerirörelse i en av dem. Hos henne hade vi kusinerna, morbror Pers flickor, och dit fick vi fara ibland. En gång skulle jag fara dit - man for då med en av Östhammarsbåtarna - som då gick i reguljär ångbåtstrafik Östhammar - Stockholm. Farbror Westin, skomakare, ångbåtskommissionär och medlem av missionsföreningen skulle också fara till Stockholm, varför han fick uppdraget att ta hand om mig. När vi så kom fram på kvällssidan, så tog han mig i hand, och vi travade igenom Berns salonger, som då var fullsatta med gäster. Då han så hade visat mig storstadens syndiga liv, fortsatte jag till Sundbyberg.

Far hade nu byggt Norrskedika tegelbruk nere vid Granfjärden åren 1895-96. Därvid hade han haft farbror Mattson (gift med Sofi Blom, pappas faster) till hjälp vid anläggningen och sedan som chef för driften.

Far drev nu affären i Norrskedika och filialen i Annö. Varor till Annö kördes med häst, och jag fick ofta följa med, närmast för att öppna grindar på vägen (det fanns 46 st). Dessutom hade han jordbruket och tegelbruket. Jag hade nu slutat skolan och fick vara med om alla olika arbeten. På vintern var det att köra ut ved från skogen till tegelbruket, köra tegel till köpare i trakten och köra handelsresandes koffertar långa vägar, ibland ända till Häverösund.

På sommaren blev det arbete i jordbruket. Jag har många dagar plöjt med hästar och enskärig järnplog. Nu började det emellertid komma en del maskiner i jordbrukets tjänst. Så hade vi t ex slåttermaskin; för att skydda hästarna för bromsen, så utfördes själva slåttern mest på natten, man började vid tretiden och körde till klockan 7. Självavläggaren och självbindaren kom ju också så småningom.

Jordbruket i norra Roslagen hade ju med sina lätta och sandiga jordar inte så goda förutsättningar, och det var därför med glädje jag konstaterade, att far och mor nu började avveckla sin verksamhet i Norrskedika. Avvecklingen slutfördes år 1909.

Samtidigt köpte far Håsta gård i Överselö socken på Selaön i Mälaren, dit familjen också flyttade. Därmed fick vi ett större jordbruk i en bättre jordbrukstrakt.

Selaön - Mälarens största ö - bestod av två socknar: Överselö och Ytterselö. Förbindelsen med fastlandet utgjordes endast av en färja. Detta gjorde att ön i viss mån blev något isolerad, men istället blev sammanhållningen så mycket bättre, och Selaön var känd för sina julkalas, som gick från gård till gård under nästan hela januari.

I jordbrukshänseende skilde sig Selaön fördelaktigt från trakten söder därom med bättre jordar. Håsta bestod av 191,3 ha varav 104 ha var åker.

För mig blev nu de närmaste åren upptagna av skolor, exercis och jordbrukspraktik utanför hemmet. Först Tärna folkhögskola 1910-11, exercisen 1912 vid Al i Stockholm, Tärna lantmannaskola 1912-13, kurs på Hvilands övre avd, Åkarp 1913-14 och sommaren 1914 elev vid Källtorps egen-dom vid Svalöv i Skåne. Elevtiden avbröts vid mobiliseringen till första världskriget i augusti 1914. Följande sommar 1915 reste jag till Tyskland för att bli lantbrukselev vid *Koselau*, ett stort gods vid

Eutin, som ägdes av storhertigen av Oldenburg. *Gutsbesitzer* var en dansk vid namn Madsen, som var gift med en Trägård från Sverige. Han hade därför vissa kontakter med vårt land. Vi var nio svenskar där som elever sommaren 1915, bl a Gunnar Torstensson, blivande professorn vid Ultuna.

Året därpå, 1916, fick jag plats som *Beamter* hos Muller på *Neuplane bei Plaue an der Havel* genom Torstensson, som själv blivit erbjuden platsen. Detta var under brinnande krig, och soldater som var hemma på permission kom ut på landet för att skaffa sig lite tillskott till kosten. Det första godsäga-ren visade mig var, hur man skulle behandla sådana. Till den ändan satte vi för en häst för trillan och för in i staden Plaue. Komna halvvägs fick han se en soldat, som satt och metade vid en liten sjö. Pro kastade tömmarna till mig, sprang ner och tog soldatens metspö, stor och stark som han var bröt han spöet i småbitar och skickade hem honom. Kom tillbaka till mig och sa: "*So geht's zu!*" och fortsatte till staden.

Hemma vid gården var det en liten sjö som skulle bevakas. Godsägaren kom själv hem med diverse fiskredskap, som han tagit lite då och då. Jag skulle också ner och bevaka sjön en gång. Då jag kom ner emot sjön, reste sig en figur och sprang snett ifrån mig. Det var ganska högt gräs och han gjorde framryckning som han väl lärt sig i kriget, en språngmarsch tio meter ner i gräset igen, tills han kom så långt bort att han började känna sig säker. Han var väl rädd, att jag skulle skjuta på honom.

På gården, som mest bestod av sandjordar, var huvudgrödorna potatis och råg. För bevakning av potatisfälten var en ung man anställd, som - beväpnad med pistol - bevakade potatisen under nät-terna. Genom ägorna gick en lång allé av körsbärsträd. Så en dag kom det bud, att vi hade påhäls-ning i allén. En äldre man, en forstmästare, som bodde på gården och jag skulle gå ut och ta hand om inkräktarna. Det visade sig vara fyra män (soldater hemma på permission) som var i färd med att plocka körsbär i ryggsäckarna. Forstmästaren tog befälet och kommenderade dem att följa med. Han gick före och jag efter. Hemma på gården hade godsägaren ställt ut diverse kärl, där de fick tömma sina ryggsäckar. De fick sedan en åthutning och tillsägelse att försvinna. Det var otäckt att se, hur kuschade de var.

Det berättades, att en granne hade kommit på en som satt och metade på hans fiskevatten. Han satt under ett paraply. Grannen lade an och sköt av paraplyet ovanför huvudet på honom. Det var säkerligen så, att personer som då var ute i sådana ärenden kände sig - och i realiteten också var - fågelfria. Hade kulan i stället för paraplyet tagit soldaten, hade det troligen inte hänt någonting.

I jordbruket hade vi ryska fångar till hjälp. De låg på ett läger i närheten och kom de dagar vi hade behov av dem.

På *Neuplane bei Plaue* blev jag kvar till hösten 1916, då jag reste hem i sällskap med goda vännen Sture Andersson, Nybo, Hasslarp, som arbetat på annat ställe. Hemkommen övertog jag skötseln av Håsta.

Far hade då tagit arrendet på Tranbygge, Kungsängen, och flyttat dit. Håsta var en bra gård med övervägande lerjordar. Däremot var ekonomihusen gamla och omorderna, och *corps de logi* fattades helt. August Cederblad, som pappa köpte av, hade ärvt gården. Han hade under hela sin tid där haft en ritning till ett nytt *corps de logi* på väggen i kontoret, men längre hade det inte kommit. Han bodde på Johannesberg, ett litet ställe en bit ifrån. Här bodde också vi. Far ritade nu och byggde det nuva-rande *corps de logiet*, som blev färdigt 1918.

Far drev under Håsta-tiden ardenneravel i mindre utsträckning. Den renderade honom dock tre hederspriser vid hästpremieringarna i Strängnäs åren 1913-1915 och 1916 för stoet 1165 Lärka och

hennes avkomlingar. Premieringsordförande var en de Maré. En sådan position kunde man då inte ens drömma om att uppnå, vilket dock inträffade under 40-talet.

Kriget hade nu pågått i fyra år, och priserna hade rakat i höjden. Så hade t ex far betalat 1909 för Håsta med inventarier 92 000 kr men sålde 1918 för 270 000 kr. Affärsman som han var kunde han inte låta bli att sälja. Jag tog nu arrendet på Ågesta gård, Södertörn, 1918. Investerade i en ny besättning "Röd dansk", inventarier mm. 1920 utbröt en eldsvåda, som ödelade hela besättningen, inventarier och en del gröda, vilket allt gjorde, att jag inte kunde fortsätta. Slutade på Ågesta den 31/3 1921.

Under Ågestatiden hade jag köpt en traktor, "June". Den krånglade några gånger, och en ung ingenjör, Bertil Grahn, kom för att rätta till felen. Grahn stod då i begrepp av emigrera till Argentina. Vi beslöt då, att jag skulle komma efter. Jag ordnade med de papper som behövdes för att emigrera, var färdig med detta men hade inte köpt biljett, då jag får ett njurstensanfall, som återkom ett par gånger. Under sådana förhållanden vågade man sig inte ut på Pampas. Något återfall kom inte. Det verkade, som om en högre makt satte stopp för planerna.

Nu fick jag ett anbud att bli förvaltare hos Mo och Domsjö AB för dess jordbruk med bostadsort på Sörbyns egendom, Håknäs. Jag bodde hemma på Lervik och Särstaholm till den 4/12 1922, då jag tillträdde platsen hos Mo och Domsjö.

Under Sörbyförvaltningen sorterade då, förutom Sörbyn, lantbruket vid Hörnefors bruk, Håknäs och Kyrktjärn i Bjurholm. Jag fick här som chef disponent Karl Salin, en underbar chef och människa. Han hade i styrelsen genomdrivit en ändring då det gällde skötseln av bolagets jordbruk. Jag fick nu också hans fulla stöd, då det blev aktuellt att genomföra förändringar i driften.

Jag började med pålsdjursavel av silverräv och blåräv. 1931 bildades i Umeå Västerbottens södra pålsdjursförening med folkskolelärare Erik Björk och mig som drivande krafter. Jag blev dess förste ordförande under tio år, Björk blev sekreterare. Sedan blev jag ledamot av förbundsstyrelsen.

Moster Maja Olausson, som förestått mitt hus först på Ågesta och sedan på Sörbyn avled den 24/8 1932. Jag hade nu träffat min Karin, och vi förlovade oss den 8 augusti 1932 och gifte oss sedan året därpå den 3 juni i Djursholm med vigsel i Danderyds kyrka. Våra barn föddes under Sörby-tiden: Gunilla 1934, Elisabeth 1936 och Ragnar 1938.

På Sörbyn drev vi nordsvensk hästavel, och härifrån utgick följande hingstar: Tribun 943, Sörbysvarten 993, Rex 1103 och Epos 1123. 1937 började jag som sällskapets ledamot av hästpremieringsnämnden och förordnades som ordförande i 5:e distriktets hästpremieringsnämnder 1946 - 1951.

1924 recipierades jag i frimurarlogen Brödrakedjan, Umeå.

I början av trettioalet började jag deltaga i landstormens befälsutbildningsarbete och utnämndes 1937 till landstormskapten. Den 15/5 1940 blev jag inkallad till beredskapstjänstgöring som kompanichef för 9:e kompaniet, III bataljonen L20.

Under åren 1933-1943 var jag ordförande i Nordmalings landstormsförening och valdes 23/1 1943 till vice ordförande i Västerbottens landstormsförbund men kom aldrig att tjänstgöra som sådan, då jag strax efter flyttade söderut. Avgick som ordförande i Hörnefors högerförening.

Tidigare hade det varit vanligt att trävarubolagen i Norrland drev sina större jordbruk i egen regi. Detta

hade varit nödvändigt för att skaffa mjölk till arbetarna. Mejeridriften, som nu alltmer kom igång, gjorde att detta skäl bortföll. Då dessutom dessa jordbruk p g a ändrade ekonomiska förhållanden blev olönsamma, föregick nu i stor omfattning en avveckling av bolagsjordbruken i Norrland. Vad Mo och Domsjö beträffar, avvecklades jordbruket vid Hörnefors bruk liksom vid Kyrktjärn. Sörbyn och Bladgarnsmyren önskade man ha kvar. Vi var nu inne i 2:a världskriget, och jag räknade med att det om några år, när kriget var över, kanske skulle bli aktuellt med ytterligare en nedläggning.

Jag föreslog nu styrelsen en nedläggning omedelbart efter kriget. Detta gick man med på, och jag pensionerades på så sätt, att jag fick hela kreatursbesättningen, 41 kor, 19 ungdjur, 14 kalvar och 6 hästar. Den 8/2 1943 arrenderade jag Edeby gård i Hölö. Djuren som skulle gå till Edeby lastades i Hörnsjö den 29/5. Den 29/6 flyttade jag med familjen. Därmed var sejouren i Norrland slut. Arbetet här hade varit omväxlande och stimulerande, och vi hade trivts utomordentligt bra häruppe och fått många goda vänner, som vi nu måste lämna. Den ~ 1943 tog jag emot arrendet på Edeby av jordägaren dir. Th. Lundberg. Gården omfattade 125,5 ha åker.

Min kära uppoftande pappa lämnade oss för alltid den 26/3 1945. Den 16/10 1947 lämnade oss vår underbara mamma för alltid. Den 23/3 1948 var det auktion på Edeby, varvid besättningen och alla inventarier såldes. Arrendet avslutades den 1/4, och avträdesyn ägde rum den 9/4. Den 7/7 1948 flyttade vi till Hanorp.

Resultatet på Edeby blev, trots den korta arrendetiden, ganska bra. En bidragande orsak till detta var den besättning vi hade med från Sörbyn men även en lyckad alsikefröodling. Den 1/7 1948 övertog jag arrendet på Hanorp av Mandor Johansson. Jordägare var Hjalmar Westny. Övertagandet skedde med levande och döda inventarier och med skörd som den stod och befanns. Mandor Johansson hade startat svinavelsbesättning genom inköp av tolv suggor från Halland och en galt, och jag fortsatte med svinaveln under vår tid på Hanorp.

Prosten Klas Sundelin i Hörnefors, som hade döpt våra barn, avled den 3/7 1949. Den 24 i samma månad avled min svärmor, Anna Berggren, 78 år gammal, älskad, saknad.

Hanorp är en bra gård, och resultatet var ju också ganska gott trots den korta arrendetiden. Förhållandena var här, liksom på Edeby, att det stod en son och väntade på att få överta. Vi hade trivts utmärkt på Hanorp och hade en del goda vänner, som vi nu lämnade.

Den 3/12 1952 hade vi skrivit kontrakt på Koberg dit vi flyttade den 14/3 1953. Jordägare var Carl-Otto Silfverschiöld. Godset hade en areal på 160 ha åker och 50 ha betesmark. Tillträdesynen började den 20/4. Syneman var sekr. Faust för jordägaren och godsägare Sten Funkquist för arrendatorn.

Den 3/5 1955 Gunillas studentexamen i Trollhättan.

Det visade sig ganska snart allvarliga anmärkningar mot jordbrukets tillstånd på Koberg. Vissleån, Vanderydsvattnets avlopp, som skulle ta emot vattnet från dräneringssystemet, visade sig vara alldeles igenväxt. Dräneringssystemet, som var gammalt, 50 - 60 år, var dåligt underhållet och fungerade inte alls. Dessutom var där en stor stam av dovhjortar. Man kunde räkna grupper på nittioalet djur framme på åkrarna. Att sådana massor av djur skulle äventyra skördarna var ju uppenbart, och att odla oljevaxter visade sig vara alldeles omöjligt. Jag begärde nu skiljedomsförfarande för reglering av arrendavgiften. Utslaget kom den 30/12 1955 och gick mig emot. Endast beträffande Vissleån blev det en uppgörelse med innebörd att jordägaren skulle bekosta upprepningen. Dessa förhållanden och onormalt stora nederbörden i dessa trakter gjorde att skördarna blev mycket dåliga.

Jag valdes till ordförande i Lagmansereds lokalavdelning av R.L.F.

Den 22/12 1955 bildades ”Släktföreningen Blom från Östhammar” samtidigt som Gideon fyllde 50 år. Han blev också föreningens förste ordförande.

Den 8/6 1956 gick Elisabeth ut flickskolan i Vänersborg och började den 11/7 på Stora Segerstads lanthushållskola.

Den 3/6 1958 inföll vår silverbröllopsdag.

Kontraktstiden var nu slut den 14/3 men kontraktet blev förlängt ett år till den 14/3 1959.

Den 10/11 1958 började Ragnar på lantmannaskola i Svalöv. Min ekonomi efter dessa dåliga år var nu sådan, att jag måste begära ackord. Vi hade auktion den 2/3 1959 på kor, ungdjur, hästar och alla döda inventarier. Auktionen gick bra och slutade på 249.844 kr. Jag betalade nu ackordet med 85%. Vi flyttade från Koberg den 19/3 1959 och magasinerade våra möbler på Ljungs säteri i Östergötland. Själva for vi till Ösby, där vi sedan bodde ett år hos Greta.

Karin och jag kände oss inte förbrukade, och vårt önskemål var att kunna fortsätta, om vi kunde finna något lämpligt arrende. Vi fann så småningom ett sådant i Altuna, Lunda socken. Altuna äges av staten och sorterar under Luftfartsverket. Förutom Altuna ingår i arrendet Ösby Västergård, Smuttan och Svensbol. Sammanlagda arealen är ca 100 ha. Vi skrev kontrakt den 5/4 1960 och flyttade hit den 19/4.

Arlanda storflygplats invigdes 1962 av H.M. Konungen. Gunillas och Gudmunds bröllopsdag den 9/6, vigsel i Lunda kyrka, vigselförrättare kyrkoherde Jungefors. Middag hemma på Altuna. 12/8 kom Nellie Burke från Minneapolis, Minnesota på besök. Nellie är en avlägsen släkting till min mamma. Elisabeth reste 21/11 1962 till Chicago för att tjänstgöra på generalkonsulatet. Sommaren 1962 karaktäriserades av en mycket svår torka med en svag skörd som resultat.

Den 7/2 1964 föddes Gunillas och Gudmunds första flicka, Anna, vårt första barnbarn. Den 26/11 1964 förlovade sig Elisabeth och Randall Pyle. Den 31/12 1965 förlovade sig Ragnar och Kerstin Mangård. Den 24/7 1965 var Elisabeths och Randys bröllopsdag, vigsel i Lunda kyrka, vigselförrättare kyrkoherde Jungefors, middag hemma på Altuna. Gunillas andra flicka, Helena, föddes den 18/11.

Ragnar började 1966 på lantmästarkursen och Elisabeth fick sin första pojke, Christopher, den 28/8.

1967 blev Ragnar klar med sin lantmästarexamen. Den 12/8 var Ragnars och Kerstins bröllopsdag. Vigsel i Gamla Uppsala kyrka. Middag på F 16:s officersmäss. Bror Sven slutade sina dagar den 23/8, 74 år gammal.

Den 14/3 1968 övertar Ragnar arrendet på Altuna. Jag hjälper honom nu i den mån jag kan med skötseln av svinen.

Altuna i april 1972.

William Blom

Tillägg:

Ovanstående redogörelse bygger i huvudsak på en levnadsteckning som William själv skrivit, daterad Altuna i april 1972; något har uteslutits såsom mindre intressant i en släktkrönika; annat har tillagts av Karin och Elisabeth avseende ”Elisabeth”.

När Pappa skrev detta hade han ytterligare drygt 20 år att leva. Han hade överlämnat jordbruket till Ragnar, men var fortfarande fysiskt och intellektuellt aktiv. Han fick då tid att utveckla andra intressen. Han fyllde sin tid med läsning, framför allt historia. Han hade en liten kartong med frimärken som han samlat under åren och han började ordna dem. Detta ledde till att han blev mer och mer intresserad, han började samla och till slut hade han en riktigt fin frimärkssamling.

Pappa och Mamma hade alltid haft en köksträdgård. Pappa fortsatte att vara den drivande kraften i trädgården och tillbringade ofta flera timmar om dagen där. Han planterade hallonhäckar och odlade pumpor. Varje år sade han: ”Nästa år kan jag nog inte vara trädgårdsmästare”. Men han fortsatte år efter år.

Han började summera sitt liv, tog kontakt med gamla vänner och förberedde sig på att livet skulle ta slut. Han fick ibland små proppar i hjärnan och kunde bli yr och få svårt att finna ord, men detta gick ganska snabbt över. Vid något tillfälle var han dock nödsakad åka till Löwenströmska sjukhuset. Han berättade senare att han i ambulansen till sjukhuset hade tänkt: ”Man vill ju se hur det går”. Han hade inte förlorat lusten av leva. Han var angelägen om att vara till nytta. Jag kommer ihåg hur lycklig han var när han sittande i rullstol hade hållit korgen åt mig när jag plockade björnbär i det stora snåret utanför ladugården på Altuna.

År 1990 hade det blivit för svårt för Mamma att sköta Pappa. Han blev svagare och svagare och det beslöts att han skulle tas in på vårdhem, först på avlastningsplats och sedan definitivt. I början var det svårt. Han var rädd att han skulle komma ifrån oss men Mamma besökte honom varje vecka och Ragnar och jag var ofta där. Hans goda humör och vänliga sätt gjorde honom till personalens maskot.

Han firade sin 100-årsdag på Märsta sjukhus och gratulerades av familj och släktingar. Han dog den 1 oktober 1994. Då hade han levat i 102 år och 10 månader.

Gunilla Fröberg

Karin Blom

Mamma föddes den 15 november 1901 och växte upp i Djursholm i en stor familj. Hennes far var byggmästare och byggde flera hyreshus i Stockholms innerstad. Vid sekelskiftet flyttade han med familjen till Djursholm där han byggde flera villor i Ösby. Han dog 1907 och lämnade Mormor med ansvaret för 11 barn. Han hade varit gift tre gånger, så Mamma hade förutom sina sex helsyskon även fyra äldre halvsyskon.

Pappa och Mamma lärde känna varandra genom Mammans moster Maja som hade varit husföreståndare hos Pappa på Sörbyn. När Mamma besökte henne på Sörbyn ”sade det klick”. Detta var 1932 och resulterade i giftermål den 3/6 1933.

De började sitt gemensamma liv på Sörbyn. Där stannade de i tio år efter giftermålet och där födde Mamma alla oss tre barn på Nordmalings sjukstuga. Gården låg ganska ensligt och särskilt under kriget när Pappa var inkallad som kapten i Landstormen var Mamma mycket ensam och hade ibland en släng av lappsjuka. Varje sommar kom Mormor och moster Greta och hälsade på och då gick vi ner till havet

och badade vid den långgrunda sandstranden.

När Pappa slutade på Sörbyn följde en rad arrenden: Edeby, Hanorp, Koberg och Altuna. Det blev många uppbrott och anpassning till nya situationer. Som jordbrukare är man ju beroende av framför allt vädret men även av kvalitén på jorden och hur välskött den är. Ibland har det varit lyckosamt, ibland mindre lyckosamt, och eftersom det oftast inte funnits några ekonomiska marginaler har det funnits oro för hur skördeutfallet skulle bli.

Mamma har lojalt följt Pappa från gård till gård och skött hushållet, ibland ensam, ibland med hjälp av hembiträde. Både Mamma och Pappa har alltid haft god hälsa.

I maj 1999 bröt Mamma lårbenet och vårdades en tid på sjukhus. In i det sista visade hon dock obruten livsvilja och styrka men hennes hjärta orkade inte längre . Hon dog den 31 maj 1999.

Gunilla Fröberg

Elisabeth Pyle